

Door Rianne van Dijk
Donderdag 3 april, 2014

Cultureel Supplement

Blanke Afrikanen met tatoeages en overgewicht

De foto's van de Zuid-Afrikaanse fotograaf Katharine Cooper ogen alsof ze decennia geleden gemaakt zijn. Het meisje dat verlegen voor een oude schuurdeur staat met een grote slak in haar handen, doet bijvoorbeeld denken aan de beelden die Dorothea Lange bijna een eeuw geleden maakte van de arme boerenbevolking in het Amerikaanse Zuiden.

Katharine Cooper (Grahamstown, Zuid-Afrika, 1978) fotografeerde in 2013 de blanke bevolking van Zuid-Afrika en Zimbabwe, landen waar ze als kind leefde voordat ze als negentienjarige fotografiestudent naar Londen vertrok om zich uiteindelijk te vestigen in het Franse Arles. Een ongemakkelijk onderwerp, want aan deze bevolkingsgroep kleeft immers nog steeds het begrip schuld. Het is bijna onmogelijk om met een neutrale blik naar deze beelden te kijken.

Maar veel blanken op de foto's van Cooper hebben het eigenlijk helemaal niet zo getroffen – of ze nou overheersers zijn geweest of niet. We zien armoede, eenzaamheid in een doorgroefd gelaat, tatoeages en overgewicht. En een groepje jongens, in zwembroek liggend op een grasveld, kijkt de fotograaf uitdagend aan en plaagt haar met obscene gebaren.

De foto's van Cooper worden tentoongesteld in de Flatland Gallery, samen met die van leeftijdsgenoot Jaap Scheeren (Nijmegen, 1979), die in zijn kleurenfoto's net als Cooper refereert aan zijn jeugd. Het werk van deze twee fotografen maakt duidelijk hoe sterk je afkomst van invloed is op wat je bent en hoe je kijkt. Scheeren fotografeert een plek op het gras waar zo vaak op gepiest is dat er nu niks meer groeit, en een muur waar verschillende stenen uit zijn geslagen, met daarnaast een tekst: „I wanted to see how thick the wall was, so I just took a sledgehammer and hammered it into the wall. Now I know.”

Het werk van Scheeren is conceptueel, speelt en hier en daar iets te jolig. Kom daar bij Cooper maar eens om. Dieorst de beladen geschiedenis van een heel land met zich mee.